

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

10. Sınıf TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

CEVAP ANAHTARI

OKUMA

TDE2.1. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlerde okumayı yönetebilme

- a) TDE2.1.1. İnceler ve görüş oluşturur.
- b) TDE2.1.2. Seçim yapar.

TDE2.2. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE2.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE2.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE2.2.3. Çıkarım yapar.
- ç) TDE2.2.4. Karşılaştırır.
- d) TDE2.2.5. Sınıflandırır.
- e) TDE2.2.6. Tepki verir.

TDE2.3. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

- a) TDE2.3.1. Parçaları belirler.
- b) TDE2.3.2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirler.
- c) TDE2.3.3. Parçalar arasındaki etkileşimleri belirler.

TDE2.4. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlere yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE2.4.1. Kendi değerlendirmesini yapar.
- b) TDE2.4.2. Tepki verir.

KONUŞMA**TDE3.1. Türk destanlarıyla ilgili hazırladığı konuşmasında konuşmayı yönetebilme**

- a) TDE3.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE3.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE3.2. Türk destanlarıyla ilgili hazırladığı konuşmasında türe özgü içerik oluşturabilme

- a) TDE3.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE3.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE3.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE3.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE3.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE3.2.6. Tepki verir.
- f) TDE3.2.7. Sesle anlam oluşturur.
- g) TDE3.2.8. Görsel öğeleri kullanır.
- ğ) TDE3.2.9. Sunar.

TDE3.3. Türk destanlarıyla ilgili hazırladığı konuşmasında kural uygulayabilme

- a) TDE3.3.1. Plan hazırlar.
- b) TDE3.3.2. Düşüncüyü geliştirme yollarını kullanır.
- c) TDE3.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE3.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE3.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular
- e) TDE3.3.6. Bağdaşıklık öğelerini kullanır.
- f) TDE3.3.7. Beden dilini ve mekânı kullanır.

TDE3.4. Türk destanlarıyla ilgili hazırladığı konuşmasına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE3.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE3.4.2. Tepki verir.

DİNLEME/İZLEME**TDE1.1. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlerde dinleme/izlemeyi yönetebilme**

- a) TDE1.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE1.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE1.2. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

- a) TDE1.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE1.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE1.2.3. Çıkarım yapar.
- ç) TDE1.2.4. Karşılaştırır.
- d) TDE1.2.5. Sınıflandırır.
- e) TDE1.2.6. Tepki verir.

TDE1.3. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

- a) TDE1.3.1. Parçaları belirler.
- b) TDE1.3.2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirler.
- c) TDE1.3.3. Parçalar arasındaki etkileşimleri belirler.

TDE1.4. “Dünden Bugüne” temasında ele alınan metinlere yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE2.4.1. Kendi değerlendirmesini yapar.
- b) TDE2.4.2. Tepki verir.

YAZMA**TDE4.1. Fabl türünün özelliklerine uygun olarak oluşturduğu metinlerde yazmayı yönetebilme**

- a) TDE4.1.1. Seçim yapar.
- b) TDE4.1.2. İlişkiyi sürdürür.

TDE4.2. Fabl türünün özelliklerine uygun olarak oluşturduğu metinlerde içerik oluşturabilme

- a) TDE4.2.1. Ön bilgilerle bağlantı kurar.
- b) TDE4.2.2. Tahmin eder.
- c) TDE4.2.3. Karşılaştırır.
- ç) TDE4.2.4. Sınıflandırır.
- d) TDE4.2.5. Yeniden ifade eder.
- e) TDE4.2.6. Tepki verir.
- f) TDE4.2.7. Görsel öğeleri kullanır.
- g) TDE4.2.8. Sunar.

TDE4.3. Fabl türünün özelliklerine uygun olarak oluşturduğu metinlerde kural uygulayabilme

- a) TDE4.3.1. Plan hazırlar.
- b) TDE4.3.2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
- c) TDE4.3.3. Uygun söz varlığı kullanır.
- ç) TDE4.3.4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade eder.
- d) TDE4.3.5. Türkçe dil yapılarını uygular.
- e) TDE4.3.6. Bağdaşıklık öğelerini kullanır.
- f) TDE4.3.7. Yazım kurallarını uygular.
- g) TDE4.3.8. Noktalama kurallarını uygular.

TDE4.4. Fabl türünün özelliklerine uygun olarak oluşturduğu metinlere yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

- a) TDE4.4.1. Kendini değerlendirir.
- b) TDE4.4.2. Tepki verir.

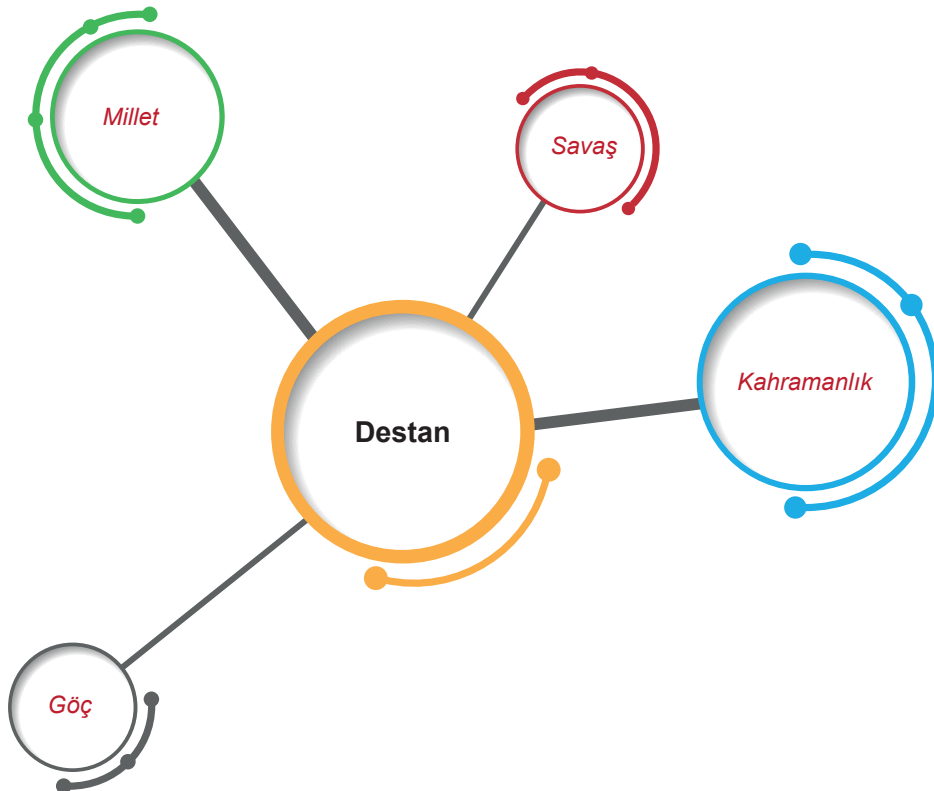

OKUMA

METİN TÜRÜ: DESTAN

1. “Destan” denildiğinde aklınıza gelenleri aşağıdaki dairelere yazınız.

2. Aşağıda *Ergenekon Destanı*'yla ilgili görseller verilmiştir. Bu görsellerin sizde çağrıştırdığı duygu, düşünce ve kavramlara göre anlamsal çağrışım haritasını doldurunuz.

3. Destanın sözlü kültür geleneğiyle ilişkisi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

Örnek Cevap: Destanlar yazı öncesi dönemde halkın hafızasında kuşaktan kuşağa anlatılarak aktarılmıştır. Bu nedenle toplumsal belleği koruyan en önemli sözlü edebiyat ürünleri arasında yer alır.

4. Yukarıdaki görsellerden ve metnin başlığından hareketle *Ergenekon Destanı*'nın konusunu tahmin ediniz.

Örnek Cevap: Türklerin Ergenekon'dan çıkıp eski yurtlarına kavuşmalarını anlatıyor olabilir.

Aşağıdaki *Ergenekon Destanı*'nı olay örgüsü, kişiler, mekân, zaman ve millî kültür öğelerini not alarak okuyunuz.

ERGENEKON DESTANI

Türk illerinde Göktürk oku ötmeyen, Göktürk kolu yetmeyen yer yoktu. Bütün kavimler birleşerek Göktürklerden öğ almaya yürüdüler. Türkler çadırlarını, sürülerini bir yere topladılar; çevresine hendek kazdılar, beklediler. Düşman geldi. Vuruş başladı. On gün vuruştular. Göktürkler üstün geldi.

Bir gün bütün iller hanları ve beyleri av yerinde konuştular. Göktürlere hile yapmazsak işimiz yaman olur, dediler. Tan ağarınca baskına uğramış çeri gibi ağır yüklerini, kötü mallarını bırakıp kaçtılar. Türkler, "Bunların vuruşma güçleri gitti. Kaçıyorlar." deyip arkalarından varıp yetiştiler. Düşmanlar, Göktürkleri görünce birden geri döndüler. İkisi vuruştular. Düşmanlar galip geldi. Göktürkleri öldüre öldüre çadırlarına geldiler. Kadınlarını, mallarını öyle aldılar ki bir ev kurtulmadı. Büyüklerin hepsini kılıçtan geçirdiler. Küçükleri kul edinip herkes birini alıp gittiler.

Göktürk hanı İl Han'ın oğulları çoktu. Savaşta hepsi öldü. Kıyan adlı bir küçük oğlu vardı. O yıl evlendirmişti. İl Han'ın Nüküz adlı bir yeğeni vardı. Bu ikisi, bir yerdeki kişilerin eline düşmüşlerdi. On gün olduktan sonra bir gece ikisi, kadınlarıyla birlikte atlanıp kaçtılar. Yurda geldiler. Düşmandan kaçıp gelen dört maldan (deve, at, öküz, koyun) çok buldular.

Eğer il'e varalım desek, dört taraftaki illerin hepsi bize düşman. İyisi odur ki dağların içinde insan yolu düşmez bir yer izleyip oturalım deyip dağa doğru sürülerini sürüp gittiler...

Geldikleri yoldan başka yolu olmayan bir yere vardılar. O da öyle bir yoldu ki bir deve, bir at bin güçlülükle yürürdü; eğer ayağını yanlış bassa parça parça olurdu. Vardıkları yerde akarsular, çeşmeler, türlü otlar, meyvalı ağaçlar, türlü türü avlar vardı. O yeri görünce Tanrıya şükürler kıldılar. Hayvanlarının kışın etini yediler, yazın sütünü içtiler, derisini giydiler. O yere Ergenekon adını koydular.

Burada bu ikisinin çocukları çoğaldı. Kıyan'ın evladı çok oldu. Nüküz'ünki ondan daha az oldu. Kıyan çocuklarına Kıyat dediler. Nüküz'ün çocuklarına iki ad koydular: Bir nicesine Nüküzler, dediler; bir nicesine Dörlüğün dediler. Çok yıllar bu iki kişinin çocukları Ergenekon'da kaldılar, enine boyuna uzayıp yayıldılar.

Dört yüz yıl sonra Ergenekon'da kendileri ve sürüleri o kadar çoğaldılar ki sığmadılar. Bu sebepten bir yerde toplanıp, oturup konuştular. "Atalarımızdan işittik; Ergenekon'un dışında geniş yerler, güzel yurtlar olmuştur. Bizim yurdumuz eskiden o yerlerde imiş... Dağların arasından yol izleyip bulalım. Göçüp çıkalım. Hem kim bize dostum derse onunla görüşelim, düşmanlarla görüşelim." dediler.

Hepsi bu sözü beğenip çıkmaya yol izlediler, bulamadılar, o zaman bir demirci dedi ki "Burada bir demir madeni var. Yalın kata benziyor. Şunun demirini eritse bir yol olurdu." Varıp o yeri gördüler. Bu sözü de beğendiler. Dağın geniş yerine bir kat odun, bir kat kömür dizdiler. Dağın üstünü, arka yanını, beri yanını böylece doldurduktan sonra yetmiş deriden körük yapıp yetmiş yerde kurdular. Ateşleyip körüklediler.

Tanrının gücü ile ateş kızdıktan sonra demir dağ eriyip akıverdi. Yüklü deve çıkacak kadar yol oldu. O günü, o ayı, o saati belleyip dışarı çıktılar. O günden beri Göktürklerde âdet olmuştur. O günü bayram sayarlar. Bir parça demiri ateşe salıp kızdırırlar. Önce Han, bunu kıskaçla tutup örse koyar, çekiçe döver. Ondandır beyler de öyle yapar, bu günü mukaddes bilirler.

Ergenekon'dan çıktıkları zaman Göktürklerin padişahı, Kıyan soyundan Börte Çene (Çine) idi. Börte Çene, bütün illere elçi gönderip Ergenekon'dan çıkıp geldiğini bildirdi. Bunu bazıları iyi gördüler, bazıları kötü gördüler. Göktürkler, eski düşmanlarıyla savaştılar. Yendiler. Böylece dört yüz yıl sonra kanlarının öcünü aldılar.

5. Okuduğunuz metinde geçen “il, bey, çeri, toy, körük” kelimelerinin anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK’nin *Güncel Türkçe Sözlük*’ünden kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim	TDK <i>Güncel Türkçe Sözlük</i> ’teki Anlamı
il	<i>Şehir.</i>	<i>Yurt (Eski Türklerde Devlet).</i>
bey	<i>Yönetici.</i>	<i>Küçük bir devletin veya beyliğin başında bulunan kimse.</i>
çeri	<i>Asker.</i>	<i>Asker.</i>
toy	<i>Toplantı.</i>	<i>Ziyafet.</i>
körük	<i>Ateşi taşımaya yarayan araç.</i>	<i>Ateşi canlandırmak için kullanılan ve açılıp kapandıkça içindeki havayı üfleyen araç.</i>

6. Bu metinde Türklerin Ergenekon’dan çıkmak istemelerinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşmanlarıyla savaşmak istemeleri
- B) Hayvanlarının azalması
- C) Nüfusun artarak alana sığmaması
- D) İklim şartlarının uygun olmaması
- E) Yeni bir din benimsemeleri

7. Aşağıdaki numaralanmış olayların altındaki boşluklara çerçeve içinde verilen sonuçlardan uygun olanları yazınız.

Otlakların yetmemesi

Ergenekon’dan çıkış

Büyük yıkım ve esaret

1

Demir dağın eritilmesi

Ergenekon’dan çıkış

2

Ergenekon’da çoğalma

Otlakların yetmemesi

3

Türklerin hileyle yenilmesi

Büyük yıkım ve esaret

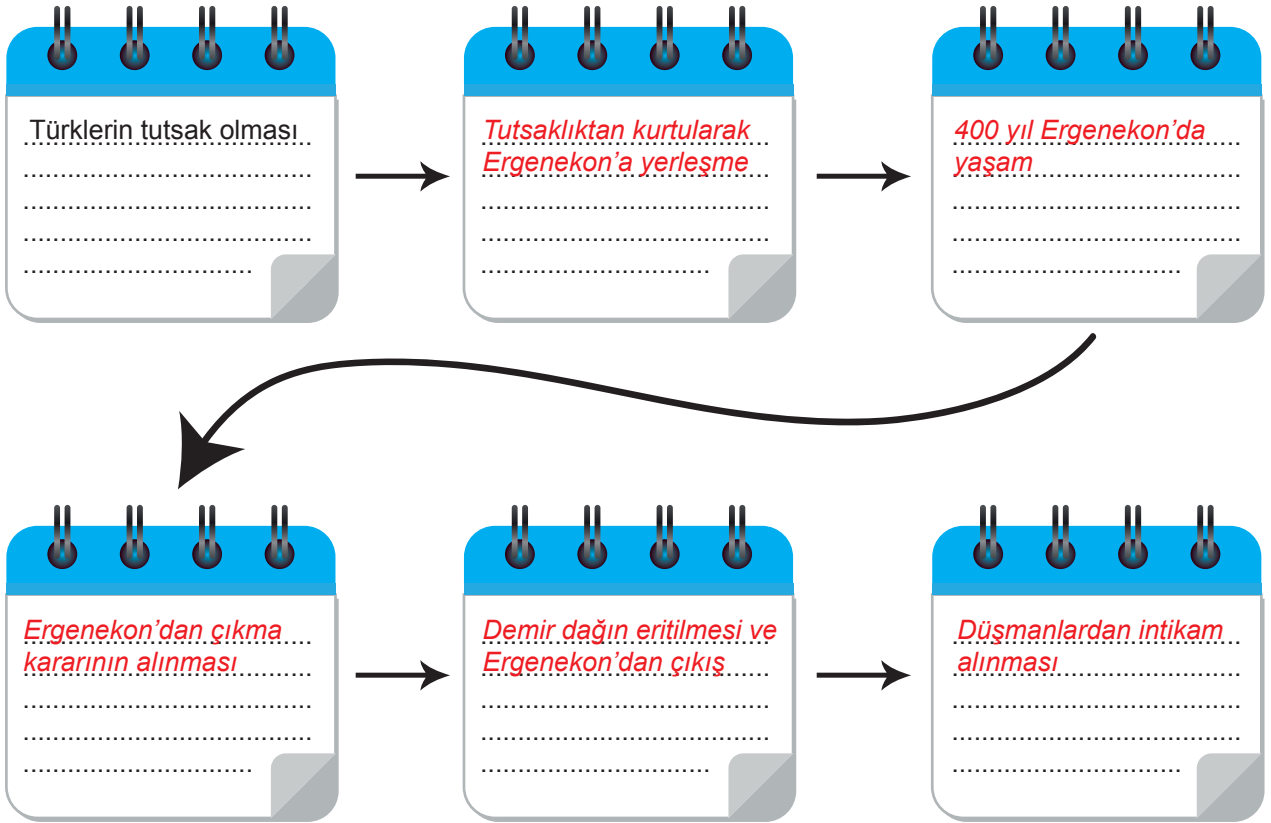
8. Metnin temasını yazınız. Bu temanın destan türünün hangi özelliğini yansıttığını açıklayınız.

Örnek Cevap: Metnin teması özgürlüktür. Bu tema destanların millî kimlik, bağımsızlık ve toplumsal varoluşu işleme özelliğini yansıtmaktadır.

9. *Ergenekon Destanı*'nın Türk tarihi açısından önemine dair düşüncelerinizi yazınız.

Örnek Cevap: Bu destan, Türklerin asla pes etmeyen ruhunu yansıtır. En zor zamanda bile küllerinden doğan bir millet olduğumuzu kanıtlar. Kısacası bağımsızlık ve hürriyetin Türkler için ne kadar vazgeçilmez olduğunu hatırlatan bir eserdir.

10. Metindeki olay akışını örnekten hareketle devam ettiriniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi *Ergenekon Destanı*'nın dil ve anlatım özelliklerinden biri değildir?

- A) Sade ve anlaşılır bir anlatımın tercih edilmesi
- B) Zaman unsuruna dair ifadelerin belirsiz olması
- C) Anlatımın sözlü anlatım geleneğine uygun olması
- D) Uzun tasvirlerle ve bireysel ruh hâllerine yer verilmesi
- E) Dönemin toplum yapısını yansıtan ifadelerin bulunması

12. Metne ait aşağıdaki yapı unsurlarını yazınız ve bu unsurlarla ilgili soruları cevaplayınız.

Şahıs Kadrosu	Zaman	Mekân
<i>İl Han, Kıyan, Nüküz, Börte Çene, İl Han'ın çocukları, Kıyan'ın karısı ve çocukları, Nüküz'ün karısı ve çocukları, Göktürkler, düşmanlar, hanlar, beyler, Nüküzler, Kıyatlar, Dörlüginler, Elçiler</i>	<i>On gün, tan vakti, çok yıllar, bir gece, o gün, o ay, o saat ve 400 yıl gibi zamana dair belirsiz ifadeler</i>	<i>Ergenekon, demir madeni, dağların içinden Ergenekon'a giden yol, Türk illeri, av yeri, yurt, bir yer</i>
• Kahramanların olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerine yönelik bir çıkarım yapınız. <i>Kahramanlar zorluklar karşısında kararlı ve dirençlidir.</i>		
• Kahramanların karşılaştıkları zorluklarla baş etme yöntemlerinden birini yazınız. <i>Zorluklara karşı dayanışma göstermişlerdir.</i>		
• Zaman ve mekânın destan türüne ait hangi özellikleri yansıttığını yazınız. <i>Bu metinde destan türünün özelliği olarak zaman belirsiz, mekân da gerçek ve olağanüstü unsurların birlikte yer aldığı ve simgesel anlamlar taşıyan bir yapıdadır.</i>		

13. Metni okumadan önce metnin konusuna yönelik yaptığınız tahminle metni okuduktan sonraki düşüncelerinizi aşağıdaki T diyagramını kullanarak karşılaştırınız.

T DİYAGRAMI	
Metnin Konusuna Yönelik Tahminim	Metnin Konusu
<i>Türklerin Ergenekon'dan çıkıp eski yurtlarına kavuşmaları</i>	<i>Türklerin Ergenekon'dan çıkıp eski yurtlarına kavuşmaları ve düşmanlarından intikam almaları</i>

14. Bu destanın Türk kültürü açısından önemini ve coğrafya ile ilişkisini açıklayınız.

<i>Türk milletinin yok olma eşiğinden dönüp küllerinden doğuşunu simgeleyen en önemli eserlerden biridir.</i>	Türk Kültürü Açısından Önemi	<i>Bu destan; Ergenekon'da yaşam, doğal kaynakların kullanımı, nüfus artışı ve göç yoluyla yeni yurt arayışı gibi unsurlara yer verdiği için coğrafya ile ilişkilidir.</i>
---	-------------------------------------	--

15. “Göç, savaş ve yeniden doğuş” gibi kavramlar Türk tarihinin hangi dönemleriyle ilişkilendirilebilir?

Örnek Cevap: Bu kavramlar, Türklerin Orta Asya coğrafyasında zorlu doğa şartları ve dış baskılar sonucu yeni yurtlar aradığı İslamiyet öncesi dönemle ilişkilendirilebilir.

16. Aşağıda verilen değerlere *Ergenekon Destanı*’ndan ve kendi yaşantınızdan birer örnek yazınız.

Destandan Örnek	Değer	Kendi Yaşantımdan Örnek
Kıyan ile Nüküz’ün ailece birbirlerine güvenip dayanışma göstermesi.	Dostluk	Üzgün olduğum zaman arkadaşlarımdan bana destek olması.
Demircinin milleti için demir dağı eritme yolunu göstermesi.	Yardımseverlik	İhtiyacı olan bir arkadaşımı derslerinde yardımcı olmam.
Kıyan ile Nüküz’ün tutsaklıktan kurtulup Ergenekon’a yerleşmeleri.	Özgürlük	Düşüncelerimi her zaman açıkça ifade etmem.
Türklerin vatanlarına duyduğu bağlılık.	Sevgi	Aileme duyduğum bağlılık.
400 yıl boyunca Ergenekon’dan çıkışın beklenmesi.	Sabır	Yeni bir şey öğrenirken pes etmeden devam etmem.

17. Metinde kullanılan zarflardan üçünü belirleyerek bu zarfların türlerini yazınız. Bu zarfları birer cümle içinde kullanınız.

Zarf	Türü	Cümle
On gün	Zaman Zarfı	Seninle on gün önce görüştük.
Bin güçlükle	Durum Zarfı	Bavulu bin güçlükle arabaya koydu.
Dışarı	Yer-yön Zarfı	Yaşlı adam yavaşça dışarı çıktı.

18. Metne dair beğeni ve eleştirinizi gerekçelendirerek yazınız.

Örnek Cevap: Beğeni: Türk milletinin azim ve zekâsıyla aşılmaz sanılan engelleri aşıp özgürlüğüne kavuşmasını etkileyici buluyorum.

Eleştiri: Zamanın belirsiz olması, olayların tarihsel gerçekliğini takip etmemi zorlaştırmaktadır.

19. Not alarak okuma yapmanızın metni anlamınıza ve metinle ilgili soruları cevaplamanıza olan katkısı hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

20. Kendinizi *Ergenekon Destanı*'ndaki bir kahramanın yerine koyunuz. Ergenekon'dan çıkma sürecinde nasıl bir yol izlediniz?

Örnek Cevap: Kendimi demircinin yerine koyuyorum. Sadece demir dağı eritmekle kalmaz, eriyen demiri kalıplara dökerek halkım için güçlü silahlar yapar, dışarı çıktığımızda bizi bekleyen düşmanlara karşı hazırlıklı olmamızı sağlardım.

Aşağıdaki *Tahir ile Zühre* adlı halk hikâyesini okuyunuz.

TAHİR İLE ZÜHRE

Bir padişah ile vezirinin çocukları olmamaktadır. Bir derviş, onlara Allah'ın izniyle çocuklarının olacağını; kızın ismini Zühre, oğlanın ismini Tahir koymalarını söyler. Çocukları birbirinden ayırmadan büyütmesini, zamanı gelince de evlendirmelerini tembihleyerek ortadan kaybolur. Bir süre sonra padişahın kızı, vezirin oğlu olur. Çocuklar birbirinden ayrıldığında feryatlarından durulmaz. İkisi birlikte bir köşkte büyür. Büyüyünce Tahir ile Zühre birbirlerini severler.

Tahir ve Zühre kısa sürede saz çalmayı öğrenir ve aşklarını birbirlerine karşı söyledikleri türkülerle dile getirirler. Onların aşkını kıskanan padişahın kölesi durumu Zühre'nin annesine haber verir. Padişah kızını Tahir'le evlendirmeye niyetliyse de Zühre'nin annesi buna karşı çıkar, bir sihirbaz aracılığıyla padişahı Tahir'den soğutur ve Tahir saraydan kovulur. Ayrılan âşıklar büyük acı çeker, Tahir sazıyla bağ bahçe dolaşarak türküler söyler, Zühre ise isteği üzerine babasının yaptırdığı köşkte dadısıyla yaşamaya başlar.

Aşağıdaki parçada Tahir'in, Zühre'nin köşküne gelmesi ve sonrasında yakalanıp tutsak olması anlatılmaktadır.

Zühre bir gün köşkün penceresinden yola bakarken bir kişinin Tahir'in türkülerini söyleyerek gittiğini gördü. Yine saçını başını yolarak ağlamaya başladı. Bu tarafta da Tahir elinde sazı ile bağ, bahçe demeyip dolaşıyordu. Bir gün belki görürüm ümidiyle köşkün altına geldi. Ve şu türküyü söyledi:

Aldı Tahir:

Yürü hakikatsiz Zühre

Ahinde durmaz Zühre

Beni ne tez unuttun

Ahdine bîvefa Zühre.

Zühre bu türküyü duyar duymaz pencereyi açtı. Dadısı “Aman efendim açma, bütün gözcüler sizi gözetirler. Su uyur düşman uyumaz.” dediyse de Zühre dinlemedi ve şu türküyü söyledi:

Aldı Zühre:

Hemden bana zar oldu

Köşk başıma dar oldu

İncitme beni Tahir

Yeter bana har oldu.

dedi. Zühre'yi gören Tahir bayılacak gibi oldu. Kendini toplayıp şu türküyü söyledi:

Aldı Tahir:

Ey Zühre biçâre

Yaktın beni sen nâre

Beni ne tez unuttun

Durmaz mısın ikrâre

Tahir daha pek çok sitemli türküler söyledi ve “Birbirimizden ayrılmaya sebep nedir?” diye sordu. Zühre, “Arap köleyle, sihirbaz kadın.” dedi. Bunlar böyle konuşurlarken gözcüler durumu Arap köleye haber verdiler. Arap köle de hemen padişaha gidip olanları anlattı. Padişah gazaba gelip adamlarını gönderdi. Askerler köşkün altına geldiklerinde, Tahir ile Zühre’yi karşılıklı türküler söyleyerek ağlarken buldular. Hemen Tahir’in üzerine atılıp tuttular, alıp doğru padişaha götürdüler. Padişah, verdiği sözü unutup “Cellat!” diye bağırdı. Vezirler ayağa kalkıp padişah’tan Tahir’i affetmesini istediler. Padişah vezirlerini kırmadı ve “Tez, Mardin şehrine sürülsün, bir daha bu diyara gelmesin, eğer bundan sonra bu şehirde görürsem, rica falan dinlemez, öldürtürüm.” dedi. Vezirler Tahir’i, celladın elinden alıp, yanına beş on adam koyup, Mardin şehrine göndermek için yola çıkardı. Tahir giderken köşkün altından geçtiği sırada, pencereye bakıp derin bir ah çekip ağlamaya başladı ve şu türküyü söyledi:

Aldı Tahir:

Uyanır mı yardan

Yiğit vazgelir mi yardan

Gözü çıkası baban

Beni sürdürdü bu diyardan

Zühre bunu duyunca pencereyi açtı, gözleri yaşla doldu ve şu türküyü söyledi:

Aldı Zühre:

(...)

Sen gidersen uğur olsun

Çamlıbeller düz yolun olsun

Benden gayrı yâr seversen

Cellatlar boynunu vursun

Aldı Tahir:

Ben gidersem uğur olsun

Çamlıbeller yolum olsun

Senden gayrı yar seversem, Zührem

Cellatlar boynum vursun

Tahir yedi yıl zindanda kaldıktan sonra bir kervanın Zühre’nin selamını getirmesi üzerine kendinden geçer. Kendine geldiğinde ise kervanın gitmiş olduğunu görür. Bunun üzerine abdest alır, iki rekât namaz kılar ve dua eder. Duası kabul olur ve zindan kapıları açılır. Hızır onu siyah bir at ile beklemektedir. Ata binerler, Tahir bir ara uyur, uyandığında kendini Zühre’nin köşkünün altında bulur. Penceresini kapalı görünce sazını eline alır ve türküyü söyler.

Zühre, üstü başı perişan olduğu için Tahir’i önce tanıyamaz; sonra tanıyınca gizlice yardım eder ve dadısının evine gönderir. Tahir burada temizlenir, dinlenir ve dadısına başından geçenleri anlatır. Daha sonra Tahir ile Zühre geceleri gizlice buluşup birbirlerine türküler söylerler. Ancak kölenin ihbarı üzerine Tahir yakalanır, sandığa konularak suya bırakılır, Zühre’nin yardımıyla kurtulur.

Tahir çeşitli maceralardan sonra Hızır’ın yardımıyla yeniden Zühre’ye ulaşır. Zühre’nin bir padişahın oğluyla evlendirileceğini öğrenince kadın kılığına girerek düğüne katılır. Düğünde Tahir ile Zühre türküler söyleyerek atışırlar. Zühre, türkülerin sonunda kadının Tahir olduğunu anlar. İki âşık kaçmayı planlasa da yine yakalanırlar. Padişah, içinde Zühre geçmeyen bir türküyü söylese Tahir’i affedeceğini belirtir. Fakat Tahir böyle bir türküyü söyleyemeyince padişah Tahir’in ölüm emrini verir. Tahir dua eder ve cellatlar onu öldürecekken Allah’ın hikmetiyle ruhunu teslim eder. Zühre bu acıya dayanamaz, aklını kaybeder ve Tahir’in mezarının başına gider. Orada ruhunu teslim eder. İki âşığı yan yana gömerler. Gizli gizli Zühre’yi seven köle de kendini öldürür. Âşıkların başucuna da bu köleyi gömerler. Aradan bir süre geçtikten sonra oradan geçenler Zühre’nin mezarında beyaz gül fidanı, Tahir’in mezarında kırmızı gül fidanı; kölenin mezarında ise karaçalı bittiğini görürler.

1. Aşağıdakilerden hangisi Tahir'in sürgüne gönderilmesinin temel nedenidir?

- A) Tahir'in vezire karşı gelmesi
- B) Zühre'nin Tahir'le konuşması
- C) Kölenin entrika çevirmesi
- D) Tahir'in zindandan kaçması
- E) Halkın Tahir'i desteklemesi

2. Metindeki Tahir, Zühre ve Köle karakterlerine ait birer özellik yazınız.

1

Tahir

Sadık

2

Zühre

Fedakâr

3

Köle

Kıskanç

3. Metinde “vefa ve sadakat” değerlerinin nasıl işlendiğini örnekler vererek açıklayınız.

Örnek Cevap: Tahir ile Zühre'nin uzun süre birbirlerini beklemeleri ve ölümlerinden sonra mezarlarında kavuşmaları vefa ve sadakat değerinin işlenişine örnektir.

4. Metne ait karışık olarak verilen aşağıdaki olayları kronolojik olarak numaralandırınız.

4	Tahir, zindandayken Zühre'nin selamını getiren kervanı duyunca dua eder; duası kabul olur ve zindandan kurtularak Hızır'ın yardımıyla Zühre'nin köşküne ulaşır.
3	Kölenin ihbarı üzerine Tahir, Zühre'nin köşkü önünde türküler söylerken yakalanır ve padişah tarafından sürgüne gönderilir.
5	Padişah, Tahir'e içinde Zühre'nin adının geçmediği bir türkü söylemesi hâlinde affedileceğini belirtir ancak Tahir böyle bir türküyü söyleyemez.
1	Bir derviş, padişah ile vezire çocukları olacağını bildirir; çocukların birlikte büyütülmesini ve evlendirilmesini öğütler.
2	Tahir ile Zühre, büyüyünce birbirlerine âşık olur ancak kölenin ve sihirbazın entrikaları sonucu birbirlerinden ayrılırlar.

5. Ergenekon Destanı ve Tahir ile Zühre hikâyesini aşağıdaki ölçütlere göre karşılaştırınız.

Ergenekon Destanı	Ölçüt	Tahir ile Zühre
Destan	Tür	Halk Hikâyesi
Nesir	Şekil	Nazım - nesir karışık
İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı	Dönem	İslamiyet Etkisiyle Gelişen Türk Edebiyatı
Özgürlük	İçerik (Tema)	Aşk
Sade dil	Dil ve Anlatım	Sade dil
İl Han, Kıyan, Nüküz, Börte Çene, İl Han'ın çocukları, Kıyan'ın karısı ve çocukları, Nüküz'ün karısı ve çocukları, Göktürkler, düşmanlar, hanlar, beyler, Nüküzler, Kıyatlar, Dörlüginler, Elçiler	Şahıs Kadrosu	Tahir, Zühre, köle, padişah, vezir, Hızır, derviş, padişahın karısı, sihirbaz, Tahir'in dadısı, Zühre'nin dadısı, cellatlar, askerler, gözcüler, kervandakiler, bir padişahın oğlu
Dayanışma, vatan sevgisi, özgürlük...	Değerler	Vefa, sevgi, sabır, dürüstlük...

METİN TÜRÜ: MESNEVİ

1. 17. sayfadaki metnin başlığı ve şekil özelliklerini dikkate alarak metnin içeriği hakkında bir tahminde bulununuz. Metni okumadan önce yaptığınız tahminle metni okuduktan sonra metnin içeriğini aşağıdaki tabloyu kullanarak karşılaştırınız.

TAHMİNİM

Leylâ ile Mecnun arasındaki aşkı anlatan bir hikâye okuyacağımı düşündüm.

İÇERİK

Metni okuyunca hikâyenin mutlu sonla bitmediğini, Leylâ'nın ölüm döşeğinde Mecnun'un ise ilahi aşk yolunda olduğunu anladım.

2. Metinde kullanılan “ane, güsâr, nigâr, dâmân, ağıâr” kelimelerinden hareketle metnin ait olabileceği edebî dönemi belirleyiniz.

Örnek Cevap: Bu kelimeler Arapça ve Farsça kökenlidir. Bu metin İslamiyet Etkisiyle Gelişen Türk Edebiyatı Dönemi'nde divan şiiri geleneği etkisinde yazılmıştır.

Aşağıda *Leylâ ve Mecnun* mesnevisinden alınan bölümü vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

LEYLÂ VE MECNUN

Sevdiğiyle değil de başkasıyla evlendirilen Leylâ; kocası öldükten sonra, kendisi için mecnun olup çöllerde düşen insanı bu çöllerde aramaya çıkar. Onu bulduğu zaman bakar ki Mecnun, Leylâ'nın varlığında ilahi güzelliği bulup Mevla'yı sevme yüceliğine ermiştir. Mecnun, Leylâ'yı tanımaz. Leylâ, onun erdiğini anlasa bile yine de onsuz yaşayamaz. Hastalanıp yataklara düşer. Öleceğini anlayınca annesine şu sözlerle derdini açıp vasiyetini söyler:

Günümüz Türkçesiyle:

Ey mûnis-i rüzgârım ane	Ey hayatımın en yakını anne!
Gam-hârüm ü gam-güsârüm ane	Beni avutanım, dert ortağım anne!
Men dâr-ı bekâya azm edende	Ben, sonsuzluk divanına yönelerek
Dünyâya vedâ edüp gidende	Dünyadan ayrılıp gittiğim zaman (ve sen);
Bensiz çeküp âhlar figanlar	Bensiz ahlar çekip feryat ederek
Sahrâlara düştüğün zamanlar	Sahralara düştüğün zamanlar;
Düşse yolun ol olan diyâra	Eğer yolun onun bulunduğu yere düşerse;
Arz-ı gammı eyle ol nigâra	Çektiklerimi o sevgiliye söyle.
Zinhâr ana olanda vâsıl	Onu bulduğun zaman, sakın
Hoş kimsedür andan olma gâfil	Ondan gafîl olma. Hoş (bir) insandır (onu anla).
Dâmânını dut rızâsın iste	Eteğini tut, hoşnutluğunu iste
Men mücrim için du'âsın iste	Ben suçlu için duasını iste.
Arz eyle ki ey vefâlu dildâr	Ona söyle ki: Ey vefalı sevgili
Can verdi yolunda Leylî-i zâr	(Seninle) mustarip Leylâ, senin yolunda öldü.
Aşkında yerine yetdi lâfı	Aşkında sözünü yerine getirdi
Dâvâsının olmadı hilâfı	İddiasında yalanı olmadı.
Söyle men-i zâr ı mübtelâdan	(Yine) ben mustarip ve vurgun Leylâ'dan ona söyle
K'ey aşkda lâf eden vefâdan	Ki: Ey aşkta vefadan söz eden!
Halvet-geh-i ünse mahrem oldum	Ben Tanrı haremine mahrem oldum
Âzâde vü şâd ü hurrem oldum	Kurtuldum, sevindim, ferahladım.

Sen hem gele-gör te'allül etme

Men muntazirem tegâfûl etme

Ger sâdık isen bu yolda sen hem

Sabr eyleme eyle terk-i âlem

Gel kâm-ı dil ile olalum yâr

Bir yerde ki yokdur anda ağıyâr

Hem sen (de) gelmeye bak, (sakın bir bahane arayıp) gecikme!

Ben bekliyorum, bilmezlik etme.

Eğer bu yola sen de sadıksan

Sabreyleme, dünyayı bırak.

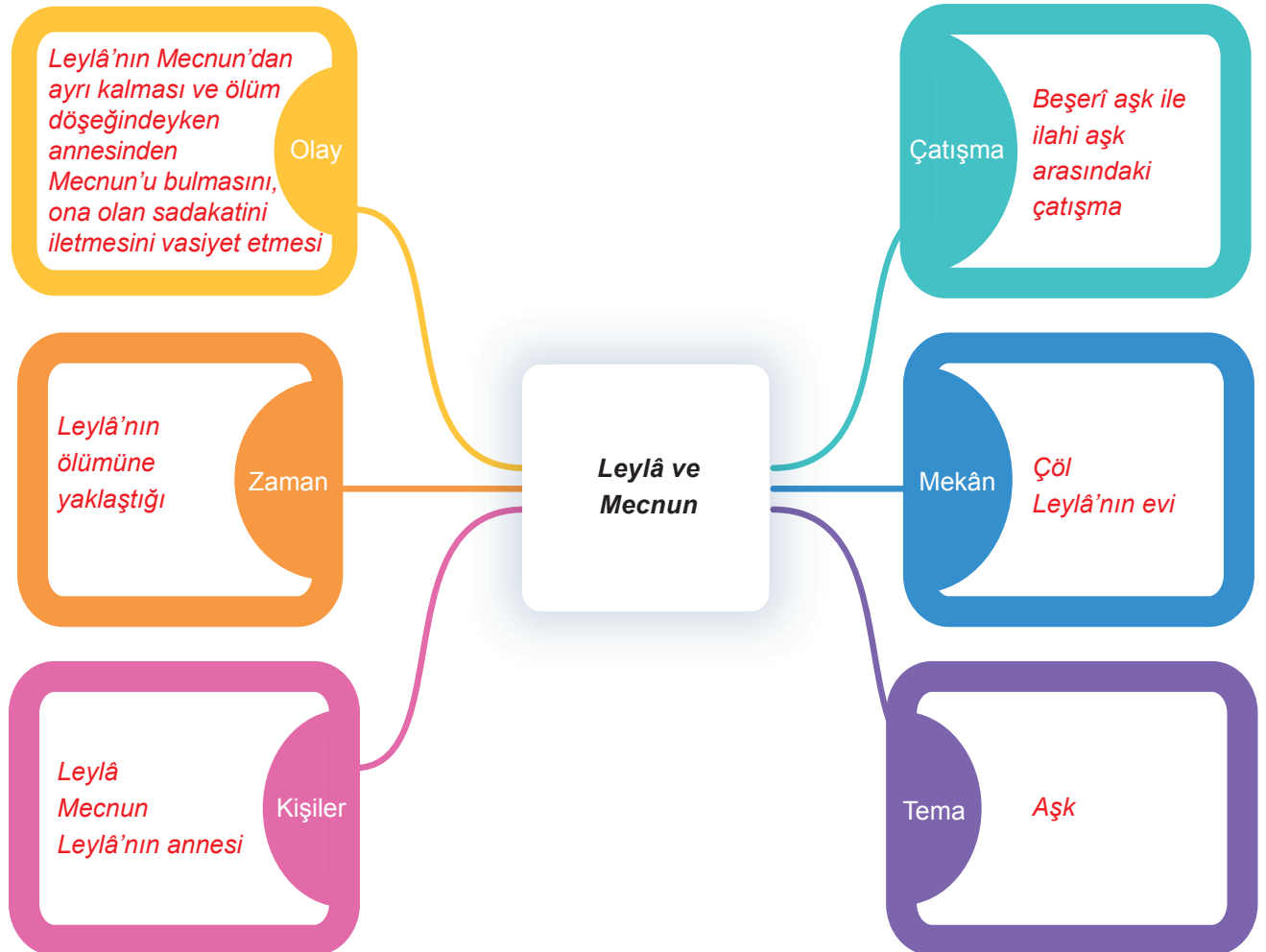
Gel, gönlümüzün dileğiyle yâr olalım

Bir yerde ki, orada yabancı yoktur.

Fuzûlî, Leylâ ve Mecnun

3. Bu metinden hareketle aşağıda verilen hikâye haritasını doldurunuz.

HİKÂYE HARİTASI

4. Metindeki *Leylâ ve Mecnun*'un kişilik özelliklerinin olay akışını nasıl etkilediğini açıklayınız.

Örnek Cevap: *Leylâ'nın sadakati, son nefesine kadar aşkına sadık kalmasını sağlamıştır. Bu da Leylâ'nın hayata hüznü bir şekilde veda etmesine sebep olmuştur. Mecnun'un ilahi aşka yönelmesi Leylâ'yı tanımaz hâle gelmesine sebep olmuştur.*

5. Bu metinden hareketle mesnevi nazım şekline ait iki özellik yazınız. Bu özelliklerin metindeki olayların aktarımına olan katkısını değerlendiriniz.

Örnek Cevap: *Beyitlerle yazılmıştır. Her beyit kendi içinde kafiyelidir. Bu durum yazma kolaylığı sağlamış, bu sayede olaylar akıcı bir şekilde anlatılmıştır.*

6. Metnin dilinin sade mi yoksa ağır mı olduğunu metinden örnekler vererek yazınız.

Örnek Cevap: *Arapça, Farsça kelime ve tamlamalara sıklıkla yer verildiği için metnin dili ağırdır. Örnek: mûnis-i rûzgâr, gam-güsâr, dâr-ı bekâ, leylî-i zâr...*

7. Günümüzde mesnevi nazım şeklinin yerine hangi edebî türler kullanılabilir? Niçin?

Örnek Cevap: *Hikâye ve roman türleri günümüzde mesnevinin yerine kullanılabilir. Çünkü bu türler uzun olayları ayrıntılı bir şekilde anlatır.*

8. Aşağıdaki beyitlerde öne çıkan değerleri belirleyerek beyitlerin karşısındaki noktalı alanlara yazınız.

Ey mûnis-i rûzgârım ane

Gam-hârûm ü gam-güsârûm ane

sevgi

Aşkında yerine yetdi lâfı

Dâvâsının olmadı hilâfı

sadakat

9. Bu metni hangi disiplinlerle ilişkilendirebilirsiniz? Metinden örneklerle açıklayınız.

Örnek Cevap: Din, tasavufî ilişkilidir. Mecnun'un aşkının beşerî aşktan ilahî aşka yönelmesi buna örnektir.

KONUŞMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: TÜRK DESTANLARINI ANLATIYORUM

Bu çalışmada sizlerden okuma bölümünde yer alan *Ergenekon Destanı* ve aşağıdaki hazırlık bölümünde verilen destanlardan en az birini inceleyip Türk destanlarını tanıtan bir sunum hazırlamanız beklenmektedir. Etkinlik için hazırlıklarınızı sınıf dışında yapınız.

Yapacağınız sunumu aşağıdaki aşamaları takip ederek planlayınız.

Hazırlık

1. Sunumunuz için *Ergenekon Destanı*'nın yanında aşağıdaki destanlardan en az birini seçip inceleyiniz.
 - *Yaradılış Destanı*
 - *Alp Er Tunga Destanı*
 - *Şu Destanı*
 - *Bozkurt Destanı*
 - *Türeyiş Destanı*
 - *Göç Destanı*
2. *Ergenekon Destanı* ve seçtiğiniz destan/destanlardan yararlanarak Türk destanlarıyla ilgili nasıl bir içerik oluşturacağınıza karar veriniz.
3. Konuşma stratejinizi planlayınız.
4. Etkili bir konuşma yapılabilmesi için uygun bir ortam hazırlayınız.

Planlama

5. *Ergenekon Destanı* ve seçtiğiniz destan/destanlar hakkında güvenilir kaynaklardan araştırma yapınız.
6. Konuşmanızın giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini tasarlayınız.
7. Konuşmanızda vurgulamak istediğiniz ana düşünceye ve öne çıkarmak istediğiniz ilgilere karar veriniz.
8. Seçip incelediğiniz destan/destanlara yönelik araştırma yapınız ve konuşma metninizi hazırlayınız.
9. Seçip incelediğiniz destan/destanları okuma bölümündeki *Ergenekon Destanı*'yla "olay, kişiler, zaman, mekân, konu/tema, ileti, millî ve kültürel değerler" başlıklarına göre karşılaştırınız.
10. Konuşmanızı planlarken ele alacağınız konuya ve hedef kitlenize uygun dil kullanmaya özen gösteriniz.
11. Konuşmanızda beden dili ve söz varlığını etkin bir şekilde kullanabilmek için planlama yapınız.
12. Sunumunuz için seçtiğiniz destan/destanlara ilişkin görsel ve işitsel öğeler bulunuz.
13. Hazırladığınız sunum taslağını arkadaşlarınızla paylaşıp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda sunumuza son hâlini veriniz.

Sunum

14. Sunumunuza dikkat çekici bir girişle başlayınız.
15. Duygu ve düşüncelerinizi ifade ederken tanımlama, açıklama, benzetme gibi düşünceyi geliştirme yollarını kullanınız.
16. Sunumunuzda uygun söz varlığı seçimi, dil yapısında bağdaşıklık ve bağlaşıklık unsurlarının uygun kullanımı ve verilmek istenen iletilerin aktarılma şekli gibi hususlara dikkat ediniz.
17. Sunum sırasında yapı unsurları, dinleyicilere aktarılmak istenen iletiler, millî unsurlar vb. yönlerden Türk destanları arasında sınıflandırmalar ve karşılaştırmalar yapınız.
18. Konuşma sırasında sesinizi ve beden dilinizi ulaştırmak istediğiniz yargıları desteklemek amacıyla etkili bir biçimde kullanınız.

Değerlendirme

19. Sunum sonrasında arkadaşlarınızın sunumunu 24. sayfadaki akran değerlendirme formu, kendi sunumunuzu da 25. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz. Değerlendirme sonrasında akran değerlendirme ve öz değerlendirme formlarını karşılaştırınız.
20. Sunumunuzda sergilediğiniz performansa göre bundan sonra yapacağınız konuşma görevleri için güçlü ve zayıf yönlerinizi belirleyiniz.

Güçlü
Yönlerim

Zayıf
Yönlerim

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı:

Tarih:

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki bölümleri doldurarak arkadaşınızın performans çalışmasını değerlendiriniz. Sizden arkadaşınızın çalışmasıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir.

Değerlendirdiğim Arkadaşımın Adı ve Soyadı:

Çalışmanın Adı:

Bu çalışmanın en iyi yanı:

.....
.....
.....

Bu çalışma hakkında beğendiğim diğer üç şey:

1.
2.
3.

Bu çalışmada "Ben olsaydım farklı yapardım." dediğim üç şey:

1.
2.
3.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: -----

Tarih: -----

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, konuşma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Sunumumu amaçlarım doğrultusunda planladım ve bu plan doğrultusunda gerçekleştirdim.			
Sunumuma etkili bir giriş yaptım, sunumumu sürdürdüm ve etkili bir şekilde tamamladım.			
Sunumumu amaca uygun örnek ve karşılaştırmalarla destekledim.			
Sunumumu tekrara düşmeden açık ve akıcı bir şekilde gerçekleştirdim.			
Sunumumda millî ve kültürel unsurlara yer verdim.			
Sunumumda görüşlerimi destekleyen bağlama uygun sözcükler kullandım.			
Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Beden dilimi etkili kullandım.			
Süreyi etkili bir şekilde kullanarak sunumumu gerçekleştirdim.			
Sunumumu bağlama uygun görsel ve işitsel araçlarla zenginleştirdim.			
Sunumumda karşılaştırma, betimleme, benzetme gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlandım.			

DİNLEME/İZLEME

1. Okuduğunuz veya dinlediğiniz fablların adlarını yazınız.

2. Fabl türü ile ilgili aklınıza gelen özellikler nelerdir? Yazınız.

3. 28. sayfadaki karekodda verilen fabl metnini tahlil etmek için yandaki karekodda verilen dinleme stratejilerinden hangisini/hangilerini seçerdiniz? Nedenini açıklayınız.

4. Bir fabl metnini dinlerken aşağıdakilerden hangisini/hangilerini amaçlarsınız? İşaretleyiniz.

- ☐ Olay örgüsünü anlamayı
- ☐ Karakterlerin davranışlarını çözümlemeyi
- ☐ Metindeki açık ve örtük iletileri belirlemeyi
- ☐ Metindeki evrensel değerleri kavramayı

5. 28. sayfadaki karekodda verilen *Aslan Payı* adlı fablın sonunda hangi mesajın verileceğini tahmin ediniz.

6. Bu fabldaki örtük iletileri tespit etmeye yönelik bir soru yazınız.

7. Dinlemeye başlamadan önce aşağıdaki kontrol listesini inceleyiniz ve kendinize uygun olanları “X” ile işaretleyiniz.

KONTROL LİSTESİ			
Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
Fabl türünün özelliklerini hatırladım.			
Metinde verilmek istenen mesaj hakkında tahminde bulundum.			
Dinleme amacımı belirledim.			
Dinleme sırasında kullanacağım stratejiyi seçtim.			
Dinleme öncesi metne yönelik <u>en az</u> bir soru oluşturdum.			
Karakterlerin davranışlarını not alacağım.			
Açık ve örtük iletileri ayırt etmeye çalışacağım.			

Seçtiğiniz dinleme stratejisi/stratejilerine dikkat ederek yandaki karekodda verilen *Aslan Payı* adlı fablı dinleyiniz.

8. Dinlediğiniz bu metinde fabl türüne ait olduğunu düşündüğünüz aşağıdaki özellikleri “X” ile işaretleyiniz.

Özellik	
Olaylar ders verici niteliktedir.	
Olağanüstü unsurlar ön plandadır.	
Tarihî olaylara dayalıdır.	
Sonunda açık ya da örtük bir öğüt bulunur.	
Hayvanlar insan gibi konuşur ve davranır.	

9. Eşek ve tilkinin paylaşım karşısındaki tutumlarına kendi hayatınızdan benzer örnekler veriniz. Sizce bu tür durumlarda bireyler neden farklı davranışlar sergiler?

10. Bir önceki sorunun cevabına yönelik kendi hayatınızdan verdiğiniz örnek, dinlediğiniz fabl metninde işlenseydi metnin olay akışında ne gibi değişiklikler ortaya çıkardı? Tahminlerinizi yazınız.

11. Metinde paylaşımı ilk önce tilki yapsaydı metnin akışı nasıl değişirdi?

12. Metindeki açık ve örtük iletilere birer örnek yazınız. Bu iletilere kendi hayatınızdan birer örnek veriniz.

	Metin	Kendi Hayatım
Açık İleti		
Örtük İleti		

13. Metnin temasını yazınız. Temanın nasıl ele alındığını değerlendiriniz.

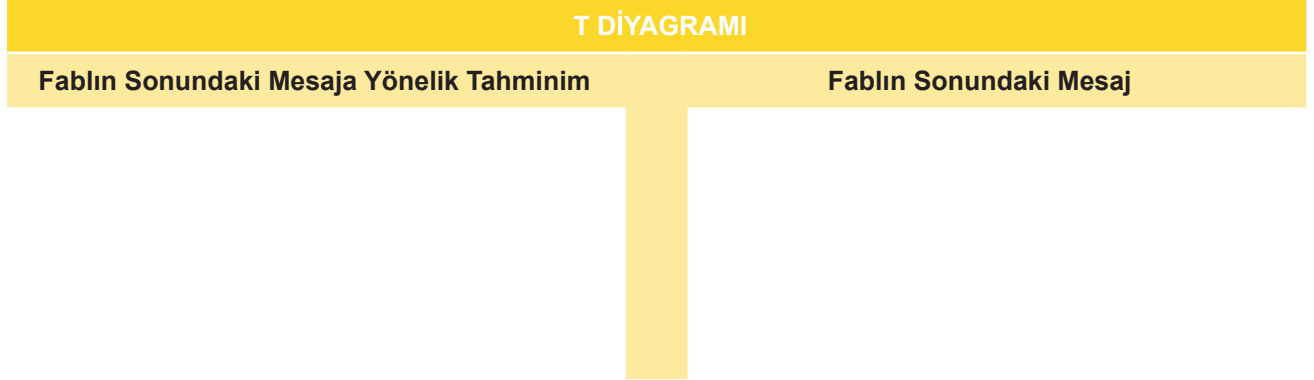
14. Bu fablın hangi amaçla söylenmiş olabileceğini gerekçelendirerek yazınız.

15. Fabl'da yer alan aşağıdaki karakterlerin duygu ve düşüncelerine yönelik birer çıkarımda bulununuz.

Karakter	Çıkarım
Aslan	
Tilki	
Eşek	

16. Fablda karakterlerin davranışlarına göre ortaya konulan sonuçlar sizce adil midir? Görüşünüzü metinden örnekler vererek açıklayınız.

17. Metni okumadan önce fablın sonundaki mesaja yönelik yaptığınız tahminle metni okuduktan sonra fablın sonundaki mesajı T diyagramını kullanarak karşılaştırınız.

18. Dinlediğiniz fabla göre aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Özellik
İçerik	
Şekil	
Üslup	
İleti	

19. *Aslan Payı* adlı fabldaki olay akışını aşağıdaki kutucuklara sırasıyla yazınız.

1

2

3

4

20. Dinlediğiniz fabldan hareketle aşağıdaki formda yer alan cümlelerden kendinize uygun olanları “X” ile işaretleyiniz.

SÜREÇ DEĞERLENDİRME FORMU	
Dinlediğim fablda, türün özelliklerini ayırt edebildim.	
Karakterlerin duygu ve düşüncelerine yönelik çıkarımlarda bulundum.	
Fabldaki örtük iletileri fark ettim.	
Fablin vermek istediği mesajı tespit ettim.	
Fablda anlatılanları günlük yaşamla ilişkilendirdim.	

21. Fabldaki aslanın paylaşım sürecindeki davranışlarını aşağıda verilen şapkalarındaki yaklaşımların her birine göre değerlendiriniz.

					
TARAFSIZ	DUYGUSAL	İYİMSER	YENİLİKÇİ	KARAR VERİCİ	KÖTÜMSER

22. Eşek ve tilkinin aynı durum karşısında farklı tepkiler vermesinin nedenini yazınız. Bu farklılıkların fablin vermek istediği mesaja katkısını açıklayınız.

23. Metindeki karakterlerin özelliklerini belirleyiniz. Bu özelliklerin olay örgüsünün gelişimine katkısını açıklayınız.

24. Fablda hayvanların konuşturulmasının metnin öğretici işlevine nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

25. *Aslan Payı* fablından açıklama, onaylama ve ikna etme dil işlevlerine yönelik birer örnek cümle yazınız. Bu cümlelerin metnin oluşturulma amacıyla ilişkisini kısaca açıklayınız.

Dil İşlevi	Örnek Cümleler
Açıklama	
Onaylama	
İkna Etme	

Örnek Cümlelerin Metnin Oluşturulma Amacıyla İlişkisi:

26. Metnin sosyolojiyle olan ilişkisini günlük hayattan bir örnek vererek açıklayınız.

27. Dinlediğiniz fablda aşağıdaki tabloda verilen ölçütlerin varlığını Evet, Kısmen ve Hayır seçenekleriyle değerlendiriniz. Yapacağınız değerlendirme için en az 2 ölçüt de siz belirleyiniz.

Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
İlgi Çekicilik			
Öğreticilik			
Gerçeklik			
.....			
.....			
.....			

28. Aslanın davranışlarını, hangi duygu ve düşüncelerin yönlendirmiş olabileceğini belirleyiniz. Aslanın yerinde siz olsaydınız nasıl davranırdınız? Niçin?

29. Fabl metninde sunulan düşünce ile sizin bu düşünceye ilişkin yorumunuz arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklayınız.

30. Bu fabl amacına ulaşmış mıdır? Görüşünüzü metinden örnekler vererek açıklayınız.

31. Aşağıdaki tabloda yer alan soruları cevaplayarak dinleme sürecindeki deneyiminizi değerlendiriniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU			
Ölçüt	Evet	Kısmen	Hayır
Metnin içeriğini dinleme öncesi tahminlerimle karşılaştırdım.			
Belirlediğim dinleme stratejisine dinleme sırasında bağlı kaldım.			
Dinleme sırasında açık ve örtük iletileri ayırt ettim.			
Dinleme sırasında karakterlerin davranışlarını not aldım.			
Metne yönelik dinleme öncesi hazırladığım soru/soruları cevaplandırdım.			

32. Dinleme süreciyle ilgili hissettikleriniz, düşündükleriniz ve bu metnin sizde oluşturduğu farkındalıkları anlatan bir paragraf yazınız.

YAZMA

PERFORMANS GÖREVİ

PERFORMANS GÖREVİNİN ADI: BİR ÖĞÜT BİN ANLAM

Bu çalışmada sizlerden etkinliğin dinleme bölümünde yer alan *Aslan Payı* adlı fabldan hareketle adalet temasını işleyen bir fabl yazmanız beklenmektedir.

Yazma çalışmanızı aşağıdaki aşamaları takip ederek planlayınız.

Hazırlık

1. Yazma amacınızı, kullanacağınız yöntem ve stratejinizi belirleyiniz.
2. Yazma çalışmanıza başlamadan önce fabl türü hakkında öğrendiklerinizi gözden geçirin.
3. Fabl yazma sürecinde ön bilgileriniz ve öğrendiklerinizi yazma amacınızla ilişkilendiriniz.
4. Fablınızın serim, düğüm, çözüm ve öğüt bölümlerini tasarlayınız.
5. Yazacağınız fablda adalet temasını işleyiniz ve bu doğrultuda verilecek bir ileti belirleyiniz.
6. Yandaki karekoddan verilen fabl metinleri arasından belirlediğiniz iki fabl metnini inceleyip yapı ve içerik bakımından karşılaştırarak elde ettiğiniz bilgileri not alınız.
7. Yazacağınız fablda, dinlediğiniz ve yandaki karekoddan seçtiğiniz fabllardan elde ettiğiniz bilgiler ile bu fablların söz varlığını göz önünde bulundurunuz.
8. Fablın konusuna ve hedef kitlesine uygun bir dil kullanmaya özen gösteriniz.
9. Fablınızda yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz.
10. İçeriği desteklemek için görsel unsurlara yer veriniz.
11. Hazırladığınız fabl metninin taslağını arkadaşlarınızla paylaşp onlardan aldığınız dönütler doğrultusunda fablınıza son hâlini veriniz.

Yazma Sırası

12. Fablınızı estetik bakış açısı ve özgün bir üslupla kurgulayınız.
13. Fablınıza dikkat çekici bir giriş yapınız.
14. Fablınızda Türkçeyi bilinçli ve özenli kullanınız.
15. Anlatımda atasözü, deyim gibi söz varlığı unsurlarını kurguya uygun şekilde kullanınız.
16. Fablınızda vermek istediğiniz öğüdü açık veya örtük ileti biçiminde ifade ediniz.
17. Fablınızın öğüt bölümünde olumlu tutum ve değerleri öne çıkarınız.
18. Fablınızın serim, düğüm, çözüm ve öğüt bölümlerinin başlangıç ve bitiş kısımlarını açık şekilde ifade ediniz.
19. Fablınızın içeriğine uygun ve dikkat çekici bir başlık belirleyiniz.

Değerlendirme

20. Sunum sonrasında arkadaşlarınızın metinlerini 38. sayfadaki akran değerlendirme formu, kendi metninizi de 39. sayfadaki öz değerlendirme formuyla değerlendiriniz. Değerlendirme sonrasında akran değerlendirme ve öz değerlendirme formlarını karşılaştırınız.
21. Yazdığınız fablı sınıf panosu, okul gazetesi veya genel ağdaki güvenilir ortamlarda paylaşabilirsiniz.
22. Çalışmanızda karşılaştığınız zorluklara ilişkin bir liste oluşturunuz.
23. Yaptığınız çalışmadan hareketle sonraki yazma çalışmalarınızdaki olası hatalarınızın önüne geçmek için neler yapabileceğinize dair fikir yürütünüz.

Çalışmamda Karşılaştığım Zorluklar

1.

2.

3.

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı:

Tarih:

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki bölümleri doldurarak arkadaşınızın performans çalışmasını değerlendiriniz. Sizden arkadaşınızın çalışmasıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir.

Değerlendirdiğim Arkadaşımın Adı ve Soyadı:

Çalışmanın Adı:

Bu çalışmanın en iyi yanı:
.....
.....
.....

Bu çalışma hakkında beğendiğim diğer üç şey:

1.
2.
3.

Bu çalışmada "Ben olsaydım farklı yapardım." dediğim üç şey:

1.
2.
3.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı: -----

Tarih: -----

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, yazma çalışmanızla ilgili kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Ölçütler kısmında yer alan ifadelere katılıyorsanız **Evet**, kısmen katılıyorsanız **Kısmen**, katılmıyorsanız **Hayır** seçeneğini **X** ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Dereceler		
	Evet	Kısmen	Hayır
Yazdığım fablda amacımı, kullanacağım yöntemi ve stratejimi belirledim.			
Yazdığım fablın serim, düğüm, çözüm ve öğüt bölümleri olacak şekilde tasarladım.			
Yazdığım fablda adalet temasını işledim.			
Yazdığım fablda, dinlediğim ve seçtiğim fabllardaki söz varlığını göz önünde bulundurdum.			
Fablı yazarken Türkçenin dil ve anlatım özelliklerine dikkat ettim ve hedef kitleme uygun bir dil kullandım.			
Fablı yazarken bağdaşıklık öğelerine, yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ettim.			
Fablın içeriğini desteklemek için görsel unsurlar kullandım.			
Fabla dikkat çekici bir başlangıç yaptım.			
Fablda estetik ve özgün ifadelere yer verdim.			
Anlatımda atasözü, deyim gibi söz varlığı unsurlarını kurguya uygun şekilde kullandım.			
Fablda vermek istediğim öğüdü açık veya örtük ileti şeklinde dile getirdim.			
Fablın öğüt bölümünde olumlu tutum ve değerleri öne çıkarmaya özen gösterdim.			
Fablın içeriğine uygun ve dikkat çekici bir başlık belirledim.			

◆—ÖĞRENME GÜNLÜĞÜ—◆

Bu etkinlik süresince öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki öğrenme günlüğünü doldurunuz.

1. Anonim eserlerde yazarın belli olmamasından hareketle bu eserlerin toplumla kurduğu ilişkiyi açıklayınız.
2. Halk hikâyelerinde nazım-nesir karışık anlatımın okur/dinleyici üzerindeki etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Halk hikâyelerinde sade, halkın konuşma dili; mesnevilerde ise süslü, sanatlı bir dil kullanılmasının sebebi ne olabilir?
4. Fabllarda hayvanların konuşturulmasıyla verilen mesajlar, insanlara doğrudan verilen öğütlerden neden daha etkilidir?
5. Etkinlikte yer alan metinlerdeki ana karakterlerin en belirgin ortak özelliği nedir?
6. Etkinlik süresince okuduğunuz metinlerdeki mekânlar (Ergenekon'daki dağ, Zühre'nin kaldığı köşk, Mecnun'un yaşadığı çöl) kahramanların kaderlerini nasıl şekillendirmiştir?
7. Bu öğrenme sürecinde hangi konularda kendinizi geliştirdiğinizi düşünüyorsunuz?
8. Bu süreçte öğrendiklerinizden hangilerini ileride kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz?

◆ — NOTLAR — ◆

Handwriting practice lines for the 'NOTLAR' section. The section contains 24 horizontal dotted lines for writing.